

Emre Yeksan'ın filmi 'Yuva' bu hafta vizyonda

Yeni filmi 'Yuva' bu hafta vizyona giren Emre Yeksan ile doğa-insan ilişkilerinden Gezi Direnişi'ne uzanan bir söyleşi yaptık.

[Facebook'ta paylaş](#)[WhatsApp](#)[E-posta](#)[Kaydet](#)[Kaydettiklerim](#)[Emrah Kolukisa](#)

Yayınlanma tarihi: 12 Mayıs 2019 Pazar, 01:45

İlk filmi "Körfez"

ile sinemamızda sağlam bir yeri olacağının işaretlerini veren Emre Yeksan şimdi de ikinci filmi "Yuva" ile karşımızda. Başrollerini Kutay Sandıkçı ve Emre Cezayirlioğlu'nun paylaştığı film bir ormanda tek başına münzevi bir hayat süren Veysel ile onu eve dönmeye ikna etmek için çabalayan Hasan'ın hikâyesini anlatıyor.

“Körfez”den hemen bir yıl sonra, hızlı bir şekilde, “Yuva” geldi. Tematik kimi paralellikler de var iki film arasında. Bu iki film aynı zamanlarda mı olgunlaştı kafanda? Nasıl bir hikâyesi var bu sürecin?

Fikir olarak ilk ortaya çıkışları çok yakın gerçekten. “Körfez”in hikâyesini yazdıktan yaklaşık 6 ay sonra, 2013 Mayısında “Yuva”nın ilk taslağını yazmıştım. Bu yazma anlarının öncesi de var tabii. Fikirlerin, hikâyelerin kafada olgunlaşma süreci. Bu anlamda da iki film kardeşler gibi, çok iç içe büyüdü diyebilirim. Belki de o yüzden kardeşler gibi benzerlikleri kadar zıtlıkları da mevcut. “Körfez”in yapım süreci umduğumuzdan daha hızlı ve yoğun biçimde başlayınca da “Yuva”nın yazımı hep arada kaçıttım, kafa

dinlendirdiğim bir alan oldu. Birden fazla fikrin aynı anda gelişmesini bu yönden de seviyorum. “Körfez”in post-produksiyonuna başladığımızda da “Yuva”yı Venedik Film Festivali’nin Biennale College fonuna gönderdik. İkinci filmi bu kadar çabuk gerçekleştirebilmiş olmamız en çok da o fon sayesinde oldu.

“Yuva” insan ve doğa ilişkisine dair bir sondaj olarak izlenebilir sanki... Bu ilişkiyi nasıl yorumluyorsun, nedir senin bakış açın ve altını çizmek istediğin?

Doğanın büyüklüğünün, kaosunun insanda hem hayranlık hem korku uyandırıcı bir tarafı var. Karşısında kendinizi çok küçük, neredeyse bir hiç gibi hissediyorsunuz. Diğer taraftan da insanlık tarihi doğaya egemen olma çabasının da tarihi. Bu korku ve hayranlık bir alt etme arzusunun, hatta derinlere işlemiş bir yok etme saplantısına dönüşebiliyor. Bu anlamda doğa bir bütün olarak insanoğlu için en büyük öteki denebilir, arzu ve korkularımızın karanlık nesnesi. Ama aynı zamanda mutlak biçimde parçası olduğumuz, biz olan, bizi de içeren bir şey. İnsan ve doğa ilişkisi de bu paradoks üzerine kurulu diye düşünüyorum. Parçası olduğumuzu kabul etmeye çalıştıkça aslında ötekiliğine çarpıyoruz. Ya da tersi oluyor.

Bu kez iki ana karakter var filmde ve yan karakterler neredeyse tamamen elimine edilmiş, ihtiyaç duyulmamış belki de. Az sayıda karakterle bir meseleyi anlatmanın hangi yönleri sana çekici geldi?

Filmin çıkış noktalarından biri tam da buydu aslında. Ben toplumsal yapının, insani ilişkilerin psikoloji üzerinde çok belirleyici bir etkisi olduğunu düşünüyorum. “Körfez”de de aslında bu genişliğin, içinde var olduğu mekânın ve kalabalıkların insanı nasıl da tanımladığı fikri üzerinden hareket etmiştim. “Yuva”daysa ona zıt bir şekilde daha çok toplumsal olandan soyutlanmış bir dünya ve iki kişi arasında dolaysız bir ilişki tasarlama fikri beni çok heyecanlandırdı. Fakat her ne kadar film sadece bu iki karaktere odaklansa da arka planda toplumsal olana dair soru işaretleri hep asılı duracaktı. Aileye, anneye, Veysel’in geride bıraktığı hayata, orman alanına yapılan saldırıya dair sorular hikâyenin toplumsal tarafını anlatılmayan bir boşluk olarak filmde diri tutsun istedim. Sanırım en çekici gelen tarafı buydu. Bir şeylerin varlığını dramatik anlamda yoklukları üstünden hissettirebileceğimiz bir yapı olması.

Filmde ikili bir

yapı var bir yandan da. İki kardeş, ama biri ilk yarıda daha ön planda, diğeri ikinci yarının bütünüde tamamen yalnız.. İzleyicide böylesi odak değıştirmeler biraz farklı sonuçlar doğurabiliyor.. Özdeşleşmeyi kırdığı için aslında politik bir tavır olarak da düşünölebilir. Sen nasıl düşünmüştün?

Beni "Yuva"da yapısal anlamda heyecanlandıran bir diğerk nokta da buydu. Tam da senin dediğinki gibi özdeşleşmeyi kıran, bir noktadan itibaren izleyici olarak konumumuzu sorgulatan, hatta belki bir oranda

yabancılaştıran bir tarafı olabileceğini düşündüm. "Körfez"de her ne kadar baş karakter Selim de olsa hep etrafta olan diğer insanların da hikayeleri olduğunu sezdirmeye gayret etmiştim. Kamera bazı anlarda beklenmedik birilerini takip ederek karakter sineması dizgesini kırıyordu. "Yuva"da buna benzer bir şeyi daha yapısal boyutta uygulamış oldum aslında. Bunun temelinde senin de dediğin gibi politik bir tutum var. Klasik dramatik anlatılar kişilere has deneyimlerin mutlaklaştırılmasına yol açıyor. Karakterler film evrenin merkezi konumunda oluyor. Bunda beni hep huzursuz eden bir taraf var. Gerçek hayat deneyimimi bunun tam karşısına kurmaya çalışıyorum. Tekil ve biricik olmadığımızı, farklı ve kesişen bütünlerin parçası olduğumuzu sürekli hatırlamamız gerektiğini düşünüyorum. Politik olarak da daha iyi bir dünya kurmanın ancak bu fikirden hareketle mümkün olacağına inanıyorum.

'Kayıp' hikâyeleri son dönemde edebiyat ve sinemada biraz daha çok rastladığımız bir temaya dönüştü. Neden sence?

Sanırım bu bir zamanın ruhu sorusu. Bunun birçok sebebi olabilir. Sürekli bir şeyleri yitirdiğimiz, yerine yenisini koyamadığımız bir çağda yaşıyoruz. Bir sabah uyanıyoruz ve var olduğunu bildiğimiz bir şeylerin artık olmadığı gerçeğiyle yüzleşiyoruz. Bu da ister istemez kaybetmeye dair ortak bir akıl yürütmeye, anlama çabasına dönüşüyor. Bunun bir nedeni de bazı şeylerin artık eskiye kıyasla çok hızlı olması da olabilir. Bir binayı yıkmak, bir ormanı söküp atmak kaşla göz arasında gerçekleşebiliyor. Bir hafta önce geçtiğimiz bir sokak bugün bambaşka olabiliyor. Bu da sürekli bir kaybolma duygusuna yol açıyor.

"Yuva"da, özellikle sonlara doğru görülen baskın sahnesi akıllara hemen Gezi direnişini getiriyor. Bu ne kadar bilinçli bir tercihti senin açısından?

Hikayenin ilk versiyonu Gezi direnişinden hemen önce yazılmıştı ama tabii ki bir çok detay sonrasındaki süreçte ortaya çıktı. Gezi'nin hem hayatımdaki hem de üretimlerimdeki etkisini inkar edemem ama Yuva özelinde bana ilham veren daha çok nükleer santrallere, heslere ve madenlere karşı Cerattepe, Alakır Nehri, Kuzey Ormanları ya da Almanya'daki Hambach Ormanı, Dakota'daki Standing Rock ve buna benzer alanlarda gerçekleşen direnişlerdi. Film çektiğimiz İğneada Longoz Ormanı da bir nükleer santral tehdidi altında mesela. Bu doğa mücadelelerinin kent mücadeleleriyle, yaşadığı alanı, evini savunmaya dair diğer direniş biçimleriyle kardeş olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla amacım Gezi'ye dair örtük bir mesaj vermektense Gezi'nin de dahil olduğu doğa ve yaşam alanı savunmalarının ortaklığına işaret etmekte.

Her iki filminle de Venedik'e kabul edildin. Bu önemli bir başarı kuşkusuz. Sendeki karşılığı ne Venedik'te olmanın?

Venedik dünyanın en önemli film festivallerinden biri. Yaptığımız filmlerin orada gösterilmesinin, hatta onlar tarafından finanse edilmesinin tabii ki filmlerin görünürlüğü açısından inanılmaz bir etkisi var. Aldığımız geri dönüşler açısından da tatmin edici oluyor böyle bir festivalin parçası olmak. İnsan böyle bir kabul görme durumuna karşı kayıtsız kalamıyor, bu çok mutlu edici bir şey. Ama diğer yandan ben film festivalleri ve genel olarak şu anki hakim sinema üretim ilişkileri açısından oldukça karamsarım. 80'lerden itibaren kurumsallaşan film fonlarının, atölyelerin ve festivallerin organik biçimde bağlı oluşunun film üretimindeki cesareti ve yenilikçiliği örseleyen bir tarafı da var. Ortak kanaatlerin belirleyici olduğu, üzerinde uzlaşılan yaklaşımların değer gördüğü bir iklim yaratıyor. Oysa ki ben fikir ayrılıklarının, tekil sezgilerin kanaatlerden daha değerli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda eleştirel ve ikircikli bir konumum var diyebilirim.

Yurt dışındaki festivallerde filmlerin nasıl tepkiler alıyor? ve şunu da merak ediyorum, yurtiçindeki izleyicinin tepkileriyle karşılaştırdığında nasıl gözlemlerin, çıkarımların oldu?

Körfez de Yuva da yurt dışında çok farklı tepkiler aldı. Çok sevenler, Türkiye sinemasından beklenen çizgiyi aşan, alışıldık anlatıları kıran işler olduğunu düşünenler olduğu kadar yapmaya çalıştığımız sinemayla ilişki kuramayan, onu eleştirenler de oldu. Bu fikir ve yorum çeşitliliği benim hoşuma giden bir şey. Gösterimler sonrası izleyiciyle yaptığımız sohbetlerde çok güzel, şaşırtıcı okumalar da oluyor. Ama kaçınılmaz olan bir durum hikayeleri Türkiye'yle ve politikayla ilişkilendirme hali. Sanırım bu noktada izleyici ikiye ayrılıyor. Bir filmi yapıldığı ülkeye yani Türkiye'ye dair bildikleri üzerinden değerlendirenler ve kendi öznel deneyimleri üzerinden, belki daha evrensel bir bakışla diyebileceğimiz bir açıdan değerlendirenler. İki filmde de hissettiğim bir diğer şeyse genç izleyicide çok daha etkili bir karşılıkları olduğu. Türkiye'deki izleyici ister istemez içinde bulunduğumuz baskı ve sansür ortamından dolayı şifrelenmiş anlatılar aramaya daha meyilli. Ama gösterimler sonrası yaptığımız soru cevaplar çoğu zaman bir forum havasında geçiyor ve her yorum yapan izleyici başka muhtemel anlamları ortaya çıkarıyor. İzleyicilerin birbirleriyle film üzerinden böyle bir diyaloga girmesi bende en çok tatmin duygusu yaratan şey.

Gezi'den izler...

“Yuva”da, özellikle sonlara doğru görülen baskın sahnesi akıllara hemen Gezi Direnişi’ni getiriyor. Bu ne kadar bilinçli bir tercihti senin açısından?

Hikâyenin ilk versiyonu Gezi Direnişi’nden hemen önce yazılmıştı ama tabii ki bir çok detay sonrasındaki süreçte ortaya çıktı. Gezi’nin hem hayatımdaki hem de üretimlerimdeki etkisini inkâr edemem ama “Yuva” özelinde bana ilham veren daha çok nükleer santrallere, heslere ve madenlere karşı Cerattepe, Alakır Nehri, Kuzey Ormanları ya da Almanya’daki Hambach Ormanı, Dakota’daki Standing Rock ve buna benzer alanlarda gerçekleşen direnişlerdi. Film çektiğimiz İğneada Longoz Ormanı da bir nükleer santral tehdidi altında mesela. Bu doğa mücadelelerinin kent mücadeleleriyle yaşadığı alanı, evini savunmaya dair diğer direniş biçimleriyle kardeş olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla amacım Gezi’ye dair örtük bir mesaj vermektense Gezi’nin de dahil olduğu doğa ve yaşam alanı savunmalarının ortaklığına işaret etmektir.